

Fuldmægtig Svend Danielsen og afdelingschef Poul Eefsen:

B R A N D L O V G I V N I N G

INDHOLDSFORTEGNELSE

Kapitel I	Bestemmelser om brandvæsen.	
	1. Brandloven af 1960	side 1
	2. Bekendtgørelser og cirkulærer (cirkulæreskrivelser) "	2
	3. Konkrete afgørelser	" 4
	4. Litteratur	" 4
Kapitel II	Organisationen.	
	1. Brandmyndigheden	" 5
	2. Tilsynet	" 5
	3. Justitsministeriet	" 5
	4. Brandrådet	" 6
	5. Distriktsbrandinspektørerne	" 6
	6. Dansk Brandværns-Komité	" 7
	7. Bygningsbrandforsikringsnævnet	" 7
	8. Konsulenterne	" 8
	9. Brandslukningsudvalget af 1950	" 9
Kapitel III	Brandvæserne.	
	1. Lovens regler	" 10
	2. Kravene til brandvæsenet	" 10
	3. Materieltyper	" 13
	4. Mandskabet	" 13
	5. Vandforsyningen	" 14
	6. Alarmering	" 15
	7. Tvangsmidler	" 15
Kapitel IV	Slukningsoverenskomster	" 16

Kapitel V Forholdene på brandstedet.

1.	Kommandoen	side 17
2.	Privat bistand	" 18
3.	Nedbrydning m.v.	" 19
4.	Færdselsregulering	" 19
5.	Assistance	" 19
6.	Dækning hos brandlidte	" 20
7.	Erstatning for tilskadekomst	" 20
8.	Mose- og skovbrande, skibsbrande m.v.	" 21
9.	Militære anlæg	" 21

Kapitel VI	Brandforsikringsselskabernes tilskuds- og refusions- ordning	" 23
------------	---	------

Kapitel VII	Brandvedtægter	" 24
-------------	----------------------	------

BRANDLOVGIVNING

af

fuldmægtig Svend Danielsen og afdelingschef Poul Eefsen,
Justitsministeriet.

Kapitel I. Bestemmelser om brandvæsen.

1. Brandloven af 1960.

Brandloven (lov nr. 247 af 10. juni 1960 som ændret ved lov nr. 190 af 26. maj 1965 og lov nr. 177 af 30/4 1969) indeholder de principielle bestemmelser vedrørende brandvæsenets organisation, brandslukning og det forebyggende arbejde. Den pågældende lovtekst incl. ændringerne fra 1969, der først træder i kraft 1/4 1970, findes i lovebekendtgørelse nr. 469 af 24/9 1969.

Loven gælder for hele Danmark, herunder de storkøbenhavnske omegnskommuner og Frederiksberg, men derimod ikke i København, på Færøerne og i Grønland. Københavns brandvæsen er ordnet ved lov af 15. maj 1868, som ændret ved lov nr. 18 af 13. februar 1903 og lov nr. 91 af 31. marts 1938.

Den nugældende brandlov afløste lov nr. 28 af 21. marts 1873 om brandvæsenet i købstæderne med undtagelse af København samt lov nr. 174 af 31. marts 1926 om brandpolitiet på landet og det nærmest hermed i forbindelse stående bygningsvæsen (normalt kaldet brandpolitiloven).

Om 1960-lovens baggrund kan oplyses, at købstadsbrandloven i de 85 år, den bestod, kun blev ændret på et par mindre væsentlige punkter. Den blev til på en tid, hvor man med heste og brandmandskabets fælles anstrengelser fik kommunesprøjterne til brandstedet, og hvor vandet til disse sprøjter måtte hentes i kar eller spande fra de nærmeste pumper og vandsteder. Loven kender derfor intet til spørgsmålet om assistance, om ensartet materiel, om uddannelse af brandmandskab o.s.v. Der nævnes heller intet om de mange nye opgaver, som brandvæsenerne har måttet påtage sig, bl.a. som følge af de kemiske fremskridt, f.eks. vedrørende brandfarlige oplag.

Det var derfor naturligt, at Dansk Brandinspektørforening i 1938 rettede henvendelse til justitsministeriet om, at der måtte blive foretaget en revision af lovgivningen om brandvæsenet. Ministeriet tog tanken op, men krigen betød en standsning af arbejdet. I 1945 tog man påny fat og nedsatte en brandkommission med en snes medlemmer. Kommissionen arbejdede i syv år og afgav i 1952 en betænkning angående organisationen af brandvæsenet i Danmark. Betænkningen indeholdt et lovforslag med bemærkninger, et lovforslag, der i mange henseender svarer til den nugældende brandlov. Betænkningen er derfor en meget væsentlig kilde til forståelse af brandlovens bestemmelser, og det kan anbefales, når en brandlovsbestemmelse ønskes uddybet, at hente oplysninger i betænkningen. Dog må det erindres, at nummereringen af paragrafferne er en anden end i den gældende brandlov.

Efter at betænkningen var afgivet, gik der ca. 8 år før lovforslaget blev vedtaget i folketetinget. Grunden hertil var, at man i betænkningslovforslaget havde udeladt en lang række bygningsmæssige bestemmelser, som fandtes i den gamle brandpolitilov, men som det var tanken at overføre til en landsbyggelo. I halvtredserne foregik der derfor en række drøftelser mellem boligministeren og justitsministeren om afgrænsningen mellem landsbyggeloven og brandloven. Folketingets behandling af de to love blev ligeledes sammenkædet, og lovene blev stadfæstet af kongen samme dag, nemlig den 10. juni 1960.

Ændringsloven fra 1965 vedrørte oprettelsen af Statens Brandskole, medens ændringerne i 1969 er bestemmelser, der er foranlediget af de ændringer i reglerne om kommunernes styrelse, der træder i kraft den 1/4 1970, og hvorved bl. a. begrebet "købstæder" og "sognekommuner" afskaffes. I stedet for disse udtryk anvender kommunallovgivningen udtrykket primærkommuner.

Fremstillingen i det følgende bygger på reglerne, som de er efter ikrafttrædelsen pr. 1/4 1970 af de seneste brandlovsændringer.

2. Bekendtgørelser og cirkulærer (cirkulæreskrivelser).

Brandloven er gjort forholdsvis kortfattet og overskuelig. Den giver så at sige kun de ydre rammer for, hvor der gælder om brandvæsenet og dets arbejde. Det har derfor været nødvendigt ved siden af selve lovteksten at udsende mere detaljerede bestemmelser om en lang række mere specielle forhold. Dette er sket i form af bekendtgørelser og cirkulærer (cirkulæreskrivelser). Som eksempel på bekendtgørelser kan nævnes flaskegasbekendtgørelsen, bekendtgørelsen om brandfarlige væsker og bekendtgørelsen om brug af ild og lys m.v. Disse bestemmelser udfærdiges rent administrativt af justitsministeriet, uden at folketetinget

deltager i behandlingen af spørgsmålet. Det hedder nemlig i brandlovens § 40, at justitsministeren kan udstede forskrifter om brugen af ild og lys, for opbevaring, transport og brug af letfængelige eller eksplosive faste, flydende eller luftformige stoffer samt for indretning af virksomheder, hvor sådanne stoffer opbevares, benyttes eller tilvirkes, for indretning og benyttelse af ildsteder og andre anlæg for varme, lys og kraft, samt i øvrigt udfærdige sådanne bestemmelser, som findes fornødne til forebyggelse af brandfare og til sikring af forsvarlige sluknings- og redningsmuligheder i tilfælde af brand. Også andre steder i loven, f.eks. i § 10 gives der justitsministeren bemyndigelse til at udstede nærmere regler på et bestemt område.

Bekendtgørelserne retter sig i princippet til alle borgere i landet og fastsætter, hvad man skal og ikke skal, f.eks. hvordan man skal forholde sig, når man omgås ild og lys.

Cirkulærer og cirkulæreskrivelser derimod retter sig til myndighederne, f.eks. til politiet, og indeholder bestemmelser om, hvorledes politiet skal administrere på det og det område, f.eks. med hensyn til brandvæsen. Cirkulærerne er trykte på samme måde som love og bekendtgørelser, medens cirkulæreskrivelser er maskinskrrevne. Undertiden udsendes bestemmelser i form af "vejledning" eller "retningslinier", der angiver hovedretningslinier for administrationen af det pågældende sagsområde, regler, som bør følges, medmindre særlige forhold taler for en afvigelse i det enkelte tilfælde.

Ved arbejdet med bekendtgørelser og cirkulærer (cirkulæreskrivelser) må man have opmærksomheden henledt på, om der er sket ændringer eller tilføjelser til reglerne, eller om de er ophævet. Det kan derfor anbefales nøje at føre sin samling af bekendtgørelser, cirkulærer og cirkulæreskrivelser á jour, efterhånden som ændringerne fremkommer. Det bemærkes i denne forbindelse, at de fleste bekendtgørelser, cirkulærer og cirkulæreskrivelser af interesse for brandmyndighederne optages i "Brandfare og Brandværn" og "Brandvæsenet på landet".

Som ovenfor omtalt omhandlede de ældre love tillige en række bygningsforhold, og mange af de ældre bekendtgørelser omhandler både brand- og bygningsforhold. I forbindelse med brandlovens gennemførelse var det naturligt at overføre de bygningsmæssige bekendtgørelser til boligministeriets forretningsområde. Dette er da også sket, jævnfør cirkulæreskrivelse af 29. marts 1961. Navnlig en af disse bekendtgørelser bør fremhæves, nemlig hotelbekendtgørelsen. Den administreres af boligministeriet m.v. Justitsministeriet har beholdt administrationen af § 16, der omhandler bygninger taget i brug før 1. juli 1949, og hele afsnit III om andre foranstaltninger, bortset fra § 22, stk. 1 og 2.

Langt de fleste af de i cirkulæreskrivelsen nævnte bekendtgørelser er i øvrigt ophævet ved bekendtgørelse nr. 259 af 28. juni 1966 og erstattet af nye bestemmelser i bygningsreglementet.

3. Konkrete afgørelser.

Justitsministeriet og andre myndigheder vil under arbejdet med brandlovgivningen ofte træffe afgørelser i konkrete sager, således at disse afgørelser har en videregående betydning. Disse afgørelser bliver imidlertid sjældent publiceret for en videre kreds. Enkelte af afgørelserne finder dog vej til brandtidsskrifterne.

Yderligere er en række konkrete afgørelser gengivet i den nedenfor omtalte håndbog i brandlovgivning.

4. Litteratur.

I lighed med, hvad der var tilfældet under de ældre brandlove, er der også udgivet en kommentar til brandloven af 1960. Dommer N. Ehrenreich, der tidligere var fuldmægtig i justitsministeriet, udgav i 1962 på Juristforbundets forlag "Håndbog i brandlovgivningen". Denne håndbog er senere under titlen "Brandlovgivningen" fremkommet i et uændret fotografisk omtryk tillige med et tillæg, der fører håndbogen á jour men kun til juni 1965. Håndbogen er systematisk ordnet således, at der ved hver lovbestemmelse er gengivet de administrative bestemmelser, bekendtgørelser, cirkulærer, cirkulæreskrivelser og konkrete afgørelser, der har relation til lovreglen. Som nævnt er yderligere gengivet en lang række afgørelser, der ikke er trykt andetsteds. Ved enkelte lovbestemmelser har forfatteren endvidere givet en redegørelse for sit syn på problemerne.

Som ovenfor nævnt kan der endvidere i Betænkningen angående organisation af brandvæsenet i Danmark, 1952, findes fortolkningsbidrag.

Endelig henvises til tidsskrifterne "Brandfare og Brandværn" samt "Brandvæsenet på landet", der bringer aktuelt stof, også på brandlovgivningens område.

Kapitel II. Organisationen.

1. Brandmyndigheden.

Ifølge lovens § 1 påhviler det enhver primærkommune at opretholde et brandvæsen, og det vigtigste led i organisationspyramiden bliver derfor de kommunale myndigheder.

I alle kommuner har kommunalbestyrelsen efter lovens § 2 den øverste ledelse af kommunens brandvæsen. I de hidtidige købstæder samt i de kommuner, hvor der med justitsministeriets godkendelse er oprettet en brandkommission udøves brandvæsenets ledelse af denne brandkommission. Brandkommissionen består af 4 byrådsvalgte medlemmer, hvoraf mindst 2 skal være medlem af kommunalbestyrelsen, samt politimesteren, brandinspektøren og bygningsinspektøren, hvor en sådan findes. Politimesteren er i princippet formand for brandkommissionen, men med justitsministeriets godkendelse kan et medlem af kommunalbestyrelsen overtage formandens hverv. Formandsskabet i brandkommissionen er i et stort antal kommissioner overtaget af borgmesteren.

I kommuner uden brandkommission har politimesteren på en lang række områder en stilling, der svarer til brandkommissionens. Dette er ikke udtrykkeligt udtalet i brandloven, men det fremgår klart af flere af lovens bestemmelser, f.eks. § 27, stk. 1 og § 28, stk. 1.

"Brandmyndigheden" er et udtryk, der ikke anvendes i selve loven, men hyppigt i bekendtgørelser og cirkulærer. Ved brandmyndigheden forstås brandkommissionen, hvor en sådan findes, ellers politimesteren.

2. Tilsynet.

Efter lovens § 16 fører politimesteren tilsyn med brandvæsenet i kommuner uden brandkommission. Kommuner med brandkommission står direkte under justitsministeriets tilsyn.

3. Justitsministeriet.

Den øverste tilsynsmyndighed for brandvæsenet i samtlige kommuner er justitsministeren, jfr. lovens § 16, stk. 2. Det er i justitsministeriet eventuelle lovændringer bliver udarbejdet, det er her bekendtgørelser, cirkulærer og cirkulæreskrivelser udfærdiges, og det er justitsministeriet, der må træde til, hvis der opstår brandlovgivningsproblemer, der ikke kan klares på lokalt plan. Brandloven nævner yderligere en lang række tilfælde, hvor justitsministeriet skal træffe afgørelse. Det kan således nævnes, at justitsministeriet træffer afgørelse, hvis der er uenighed mellem kommunalbestyrelsen

og distriktsbrandinspektøren om brandvedtægtens indhold, jfr. lovens § 3, stk. 3. Det er justitsministeriet, der helt eller delvis kan fritage kommunen for opretholdelse af eget udrykningskorps, hvis der sluttes forsvarlig slukningsoverenskomst, jfr. lovens § 6, og byrådets og politimesterens afgørelser i medfør af de vigtige bestemmelser i § 27 og 28 kan indankes for justitsministeriet, jfr. § 29, stk. 1. Yderligere har justitsministeriet en række beføjelser på skorstensfejerområdet.

Medens ministeren og departementschefen får forelagt de vigtigste sager, foregår den daglige administration af justitsministeriets 4. ekspeditionskontor.

4. Brandrådet.

Til bistand og støtte for justitsministeriet ved administration af brandlovgivning findes en række råd, institutioner og særlige sagkyndige. Vigtigst er brandrådet, jfr. lovens § 18. Dette råd består af 7 medlemmer, der udnævnes af justitsministeren. Tre medlemmer udpeges henholdsvis af Den danske Købstadforening, De samvirkende Kommunalforeninger og Foreningen "Bymæssige Kommuner". Et medlem, der skal repræsentere civilforsvaret, udnævnes efter forhandling med indenrigsministeriet, og et medlem udnævnes efter indstilling fra Dansk Brandinspektørforening, medens justitsministeren udpeger 2 medlemmer.

Brandrådets opgave er efter § 18, stk. 3, at være rådgivende for myndigheder i spørgsmål vedrørende brandvæsenet. Forud for lovens vedtagelse meddelte man folketetinget, at brandudvalget, som brandrådet afløste, havde behandlet alle spørgsmål vedrørende brandvæsenets organisation, mandskab og materiel, samt principielle og konkrete sager om godkendelse af slukningsoverenskomster. Derudover havde der været foretaget regelmæssige inspektioner af brandvæsenerne rundt om i landet, og i de tilfælde, hvor der ved inspektionerne var konstateret mangler, var disse mangler blevet påtalt, og det var påset, at manglerne var blevet afhjulpet. Disse bemærkninger giver stadig et godt indblik i brandrådets opgaver.

5. Distriktsbrandinspektørerne.

Efter brandlovens § 17 udnævner justitsministeren det fornødne antal distriktsbrandinspektører, der foruden at bistå ved udøvelsen ved tilsynet af kommunernes brandvæsen skal være rådgivende for myndighederne i spørgsmål vedrørende brandvæsenet.

De 7 distriktsbrandinspektørers arbejdsopgaver er fastlagt i justitsministeriets cirkulære af 3. maj 1965 om instruks for distriktsbrandinspektørerne. Det fremgår heraf, at distriktsbrandinspektørerne bistår justitsministeriet og brandrådet ved tilsynet med kommunernes brandvæsen, herunder bistand med tilsyn med, at brandstationerne og brandvæsenets materiel holdes i god orden, og at slukningsoverenskomster bliver overholdt, samt bistand ved tilsynet af brandvæsenernes vandforsyning og brandvæsenernes alarmering. Distriktsbrandinspektørerne medvirker ved udarbejdelsen af brandvedtægten, jfr. lovens § 3, samt ved behandling af sager om godkendelse af slukningsoverenskomster. For så vidt angår forhold omfattet af brandlovens § 27 og § 28, skal distriktsbrandinspektørerne kun rådgive vedrørende brandmateriel, sikring af vandforsyningen og adgangsveje for brandvæsenets køretøjer. Endelig rådgiver distriktsbrandinspektørerne vedrørende udnævnelse af brandinspektører, godkendelse af brandhaners og vandreservoirers anbringelsessteder i kommuner uden brandkommission, designering af brandmænd, gennemgang af øvelsesplaner og øvelsesrapporter. Godkendelse af cirkustelte m.v. henhører ligeledes under distriktsbrandinspektørerne.

Instruksen er udarbejdet navnlig med det formål at begrænse distriktsbrandinspektørernes arbejdsopgaver. Andre spørgsmål vedrørende brandlovgivning og bygningslovgivningen end de, der er nævnt i instruksen, falder uden for de opgaver, som distriktsbrandinspektørerne har pligt til at påtage sig.

6. Dansk Brandværns-Komité.

Foruden de i brandloven nævnte bistandsorganer for justitsministeriet findes et par private institutioner, som har påtaget sig opgaver inden for det brandpræventive arbejde, og som justitsministeriet og brandmyndighederne ofte søger bistand hos.

Dansk Brandværns-Komité er en selvejende institution, stiftet 1920, med repræsentanter for statsmyndigheder, kommuner, en række organisationer, virksomheder og personlige medlemmer. Dens arbejde består navnlig i regelmæssig brandværnsinspektion i private virksomheder, konsultationsvirksomhed og oplysningsarbejde.

7. Bygningsbrandforsikringsnævnet.

Bygningsbrandforsikringsselskaberne har oprettet bygningsbrandforsikringsnævnet, der bl.a. tager sig af spørgsmål om dispensationer fra byggelovsbestemmelser med brandpræventivt sigte og sager vedrørende efterforskning og tiltale i anledning af brand. Nævnet behandler dog også konsultationssager vedrørende andre byggespørgsmål.

Justitsministeriet har ved cirkulære nr. 12 af 28. januar 1957 om forelæggelse af sager af brandmæssig karakter for bygningsbrandforsikringsnævnet og Dansk Brandværns-Komité meddelt retningslinier med hensyn til institutionernes område. Det hedder i cirkulæret, at begge institutioner gerne stiller deres sagkundskab til rådighed for myndighederne, og at de herunder også gerne påtager sig at yde bygnings- og brandmyndighederne vejledning med hensyn til brandmæssige spørgsmål i forbindelse med større byggesager.

Cirkulæret er noget forældet, men det kan nævnes, at Dansk Brandværns-Komité bl.a. tager sig af oliefyringsspørgsmål og hotelbyggesager. Sager om fortolkning af brandpolitiloven og spørgsmål af kemisk, fysisk eller maskinmæssig art kan forelægges enten for bygningsbrandforsikringsnævnet eller Dansk Brandværns-Komité.

8. Konsulenterne.

Mere officielt præg har justitsministeriets konsulenter. Det er justitsministeriets konsulent vedrørende brandfarlige stoffer, brandchef Ammitzbøll, Københavns brandvæsen, justitsministeriets konsulent for radioaktive stoffer, brandinspektør Bolt-Jørgensen, Københavns brandvæsen, og endelig justitsministeriets konsulent i sprængstofsager, direktør Gerhard Hansen, Statsprøveanstalten.

Disse konsulenter er udpeget af justitsministeriet til at bistå i tekniske spørgsmål.

Justitsministeriets konsulent vedrørende brandfarlige stoffer har som sagsområde navnlig administrationen af bekendtgørelse nr. 44 af 27. februar 1937 om opbevaring og transport af brandfarlige væsker med senere ændringer. Efter bekendtgørelsen kan visse brandfarlige oplag tillades af den stedlige brandmyndighed, visse af konsulenten og visse skal forelægges for justitsministeriet. Det er dog klart, at konsulenten også i de sager, som han ikke selv afgør, udøver en vigtig, rådgivende virksomhed.

Der henvises tillige til cirkulæreskrivelse af 29. januar 1960, hvorefter brandmyndighederne på konsulentens vilkår kan tillade oprettelse, ændring og udvidelse af underjordiske tankanlæg til forsyning af motordrevne køretøjer (tank- og servicestationer), uanset at oplagenes størrelse overstiger væskebekendtgørelsens grænser for den stedlige brandmyndigheds kompetence.

Konsulenten kan endelig bistå ved rådgivning med hensyn til virksomheder omfattet af brandlovens § 27, d.v.s. virksomheder, hvori fremstilles, behand-

les eller anvendes eksplosive, let antændelige eller særlige brandfarlige væsker, luftarter eller stoffer.

Konsulenten for radioaktive stoffer har navnlig opgaver i relation til spørgsmålet om forholdsregler på brandsteder med radioaktive stoffer, og der er udsendt vejledning herom.

Sprængstofkonsulenten rådgiver ministeriet vedrørende sprængstof- og fyrværkerisager og foretager inspektioner af fabriksvirksomheder.

9. Brandslukningsudvalget af 1950.

I 1950 blev der indgået en aftale mellem bygningsbrandforsikringsforeningen og andre forsikringsorganer på den ene side og visse kommunale organisationer på den anden side. Aftalen vedrører ydelse af bidrag til delvis dækning af udgifterne ved varetagelse af brandslukningstjenesten i landkommuner, og ifølge aftalen skal brandslukningsudvalget, der navnlig består af repræsentanter for kommunale organisationer og forsikringsselskaberne, tage sig af de sager, der opstår i henhold til aftalen, d.v.s. sager om tilskud til anskaffelse af materiel og til forbedring af vandforsyningen samt sager om refusion af udgifter til udrykninger.

Kapitel III. Brandvæsenerne.

1. Lovens regler.

Vender vi os nu mod det, der er hovedformålet med brandloven, nemlig at skabe et effektivt brandvæsen, er det naturligt først at slå grundsætningen i lovens § 1 fast. Det siges her, at det påhviler enhver primærkommune i overensstemmelse med reglerne i loven at opretholde et brandvæsen, som under hensyn til udstrækningen og arten af bebyggelsen i kommunen, karakteren af de i kommunen beliggende virksomheder, befolkningstætheden, vandforsyningen m.m. er i stand til at yde et forsvarligt rednings- og slukningsarbejde.

Reglen i § 1 må dog ses i sammenhæng med § 6, hvorefter justitsministeren helt eller delvis kan fritage en kommune for opretholdelse af et udrykningskorps, såfremt kommunen ved aftale med et kommunalt eller privat brandvæsen eller med civilforsvarsstyrelsen tilvejebringer en forsvarlig ordning af rednings- og slukningsarbejdet ved ildebrand i kommunen.

Det bør endelig nævnes, at der efter § 5 stilles krav om, at en kommunes brandvæsen skal omfatte et motoriseret udrykningskorps, samt for hver brandkreds en stedlig beredskabsstyrke med et lettere slukningsmateriel.

Til belysning af, hvorledes brandvæsenerne er organiseret kan det nævnes, at der i sommeren 1963 var 72 selvstændige kommunale udrykningskorps, hvortil kommer 79 frivillige brandværn i de sønderjyllandske landsdele. Der var i de kommunale brandvæsener et mandskab på 863 fastansatte og 1644 honorarlønnede. I De danske Redningskorps (Falck & Zonen) var der på samme tid 115 stationer, hvoraf 89 var døgnvagtsbemandede. Korpset rådede over et mandskab på 1806 fastlønnede og 743 honorarlønnede.

I 1960 havde 816 kommuner indgået aftale med De danske Redningskorps, og 340 kommuner havde indgået aftale med andre kommunale brandvæsener. Endelig havde 83 kommuner aftale med de frivillige sønderjyske brandværn.

2. Kravene til brandvæsenet.

Vedrørende de krav, der må stilles til et brandvæsen, for at det er i stand til at yde et forsvarligt rednings- og slukningsarbejde, er loven lidt oplysende.

Af § 5 fremgår det ret selvfølgelig, at den store slukningshjælp skal være motoriseret. I kommissionsudkastet stod tillige, at brandvæsenet skulle være tidssvarende. Man ville dermed tilkendegive, at brandvæsenet skulle

kunne honorere de krav, som man under hensyn til tidens tekniske udvikling måtte stille til dem. Hvis en ny opfindelse viser sig at være af væsentlig betydning, må det kræves, at den uden urimelig forsinkelse bliver taget i brug af brandvæsenerne. Ordet tidssvarende blev strøget i loven, da man fandt det unødvendigt. Kravet lå allerede i, at man skulle kunne yde et forsvarligt rednings- og slukningsarbejde.

Justitsministeriets brandudvalg udsendte i 1952 en norm for købstadbrandvæsener indeholdende retningslinier for købstadbrandvæseners materiel og mandskab. Disse normer er senere suppleret med normer for brandvæsener med slukningspligt såvel i by- som landområder og med regler for brandvæsenernes slangebeholdninger.

Der kan i nær fremtid ventes udsendt et nyt sæt retningslinier med hensyn til brandvæsenernes beredskab og materiel. I praksis har man allerede i nogen tid søgt at administrere efter disse nye regler, der er lagt til grund ved redegørelsen i det følgende.

Kravene til et brandvæsens slukningsmateriel bestemmes i almindelighed under hensyn til slukningsområdets indbyggertal således:

indtil	15.000	indbyggere:		1	slukningstog
15.000 - 30.000	"	:		2	"
30.000 - 50.000	"	:		3	"
50.000 - 80.000	"	:	mindst	3	"
over	80.000	"	:	mindst	4

I områder med indtil 15.000 indbyggere kan der, såfremt brandvæsenet har slukningspligt både i by- og landområder, yderligere blive tale om en påhængs- eller bæresprøjte, forbeholdt byområdet. I områder med mere end 50.000 indbyggere fastsættes brandvæsenets størrelse efter nærmere vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Et slukningstog består af:

- 1 automobilsprøjte med påhængs- eller bæresprøjte eller
- 1 automobilsprøjte samt 1 slangetender med påhængs- eller bæresprøjte.

Det førstnævnte slukningstog anvendes i byområder med et veludbygget brandhanenet, medens det sidstnævnte slukningstog anvendes i landområder samt i byområder uden tilstrækkeligt udbygget brandhanenet.

Et slukningstog bemannes med 1 leder og mindst 5 mand, der skal afgå til brandstedet inden for 5 minutter efter alarmens modtagelse.

Ethvert brandvæsen skal råde over stigemateriel i et sådant omfang, at det er i stand til at gennemføre personredning i enhver bygning inden for udrykningsområdet, hvor stigerejsning er mulig.

Findes der i området bygninger med mere end 3 etager, skal der rådes over en kørbare stige med en stigelængde på mindst 16 m. Den kørbare stige kan være en påhængsstige, men i områder med et større antal bygninger med mere end 3 etager bør der rådes over en automobildrejestige.

Brandvæsener, der har slukningspligt i større industriområder, bør til brug ved sluknings- og ventilationsarbejdet råde over en automobildrejestige.

Med hensyn til slukningsmateriellets indretning og udstyr har der i de senere år været tale om en vis standardisering, og de kommende retningslinier vil indeholde regler også vedrørende chassis, motor, pumpe, karrosseri og pakning.

Slangebeholdningen bør mindst andrage 500 m B- og C-slange pr. automobil-sprøjte + 500 m B- og C-slange i reserve, eventuelt - med justitsministeriets godkendelse - opbevaret i slangecentral. Pakningen på slangetenderen skal omfatte mindst 500 m B- eller A-slange, som skal kunne udlægges under kørsel, samt så meget materiel, at der kan udlægges til 2 - 3 C-rør.

For slukningstog til landdistrikter, hvor A-sprøjte og slangetender altid følges ad, vil kravene til A-sprøjtes karrosseri og pakning kunne reduceres, såfremt A-sprøjte og slangetender tilsammen kan medføre det foran anførte personel og materiel.

Disse normer for materiellets indretning og udstyr og for slangebeholdningerne finder ikke uden videre anvendelse i Sønderjylland. Det vil ganske vist være rimeligt at lade normerne gælde de største byers brandvæsener, hvilket også er tilfældet i praksis, men bortset herfra kan der for de større frivillige brandværn i praksis ses en tendens til som slukningstog at anskaffe og anvende en kombination af 2 lettere køretøjer (Land-Rover), det ene fungerende som slangetender, det andet forsynet med vandtank, hvortil kommer en påhængssprøjte. Tendensen for de mindre brandværn må antages at ville gå i retning af let håndterligt førstehjælpsmateriel i form af en lukket varevogn med mindre vandtank og en let bærbar pumpe samt slangemateriel.

3. Materieltyper.

Ifølge brandlovens § 12 kan justitsministeriet påbyde anvendelse af ensartede typer af materiel og brandhaner samt fastsætte almindelige regler for udførelse af branddamme og vandreservoirer. Denne bestemmelse har ikke formelt været anvendt i videre udstrækning, idet man i praksis har klaret sig med fremkomsten af standarder (DS) og de standardiseringsbestræbelser, der har fundet udtryk i Dansk Brandinspektørforenings materieludvalg og hos "De danske Redningskorps".

4. Mandskabet.

I brandlovens § 8 fastslås, at i kommuner med eget udrykningskorps antages brandmandskabet af kommunalbestyrelsen.

Brandvæsenerne vil ofte, hvad enten der er tale om kommunale eller private brandvæsener, i meget væsentlig grad basere deres brandslukning på honorarlønnet mandskab. Der findes dog ofte også et vist fast mandskab.

Som ovenfor nævnt gælder som almindelige normer, at der til hvert slukningstog kræves mindst 1 befalingsmand og 5 mand. Ud fra erfaringerne med hensyn til mødeprocent må der derfor ansættes så meget mandskab, at der haves rimelig sikkerhed for, at mindst 6 mand pr. slukningstog vil møde i tilfælde af alarm.

I kommuner, hvor der i henhold til brandvedtægten er oprettet en eller flere brandkredse, udnævner kommunalbestyrelsen en brandfoged for hver brandkreds og antager det øvrige mandskab til den stedlige beredskabsstyrke. Man regner med, at foruden brandfogeden bør den stedlige beredskabsstyrke bestå af mindst 3 mand. Denne stedlige beredskabsstyrke udøver ved hjælp af deres lettere slukningsmateriel - normalt håndkraftsprøjte - en førsteindsats i tiden indtil den store slukningshjælp kan være fremme på brandstedet, hvilket ikke bør vare over 15-20 minutter. Endvidere har den stedlige beredskabsstyrke en meget væsentlig opgave med redning af besætningen på gårdene.

Det angives i brandvedtægten, hvor i kommunen der skal oprettes brandkredse. Der har ikke hidtil i købstæderne været brandkredse, og dette må også fremtidig blive tilfældet. I en vis kortere afstand fra den store slukningshjælp, f.eks. 7-8 km, kan der næppe heller blive tale om brandkredse, men når man kommer ud i afstande over 7-8 km, bør det overvejes at indrette brandkredse med fornødent førstehjælpsmateriel. Brandkredsene bør nok gøres væsentlig større ned hidtil.

Medlemskab af brandkorpsene og den stedlige beredskabsstyrke er kommunalt ombud, hvilket betyder, at enhver, der opfylder lovens almindelige forudsætninger med hensyn til alder, bopæl m.v., er pligtig at overtage stillingen og til at beklæde den i et vist antal år.

Mandskabet oppebærer for arbejdet et vederlag, hvis størrelse også fastsættes af kommunalbestyrelsen. De samvirkende kommunalforeninger har udsendt vejledende regler for dette vederlags størrelse.

Om uddannelse gælder brandlovens § 9, der som anført er ændret i 1965 i forbindelse med oprettelsen af Statens Brandskole. Det fastslås her, at brandinspektører og andre befalingsmænd, brandmandskab med kvalificeret arbejde og alt heltidsbeskæftiget brandmandskab efter justitsministeriets nærmere bestemmelse skal gennemgå en særlig uddannelse på brandskolen.

En stor del af mandskabet må imidlertid fortsat uddannes lokalt. Det gælder således brandinspektører uden kommando på brandstedet. De skal som hidtil deltage i aftenkurser, arrangeret af distriktsbrandinspektøren. Det gælder ligeledes det honorarlønnede brandmandskab.

På denne baggrund bliver afholdelse af øvelser meget betydningsfuldt. Nærmere regler om øvelser kan ventes udsendt af justitsministeriet i nær fremtid.

Endelig bemærkes, at det i § 11 er bestemt, at justitsministeriet kan fastsætte regler for uniformering af personellet. Der henvises her til det vejledende cirkulære af 12. juni 1945 vedrørende uniformsreglement.

5. Vandforsyningen.

Ifølge brandlovens § 13 påhviler det kommunalbestyrelsen at sørge for, at der i enhver tættere bebygget del af kommunen er tilstrækkelig vandforsyning til brandslukning, at der er fornøden opstillingsplads for slukningsmateriel ved vandforsyningsstederne, og at der er den nødvendige adgang til disse. I stk. 2 findes der navnlig regler om brandhaner og i stk. 3 bestemmelser om vandforsyningssteder i tættere bebyggede områder uden vandværksledninger.

Distriktsbrandinspektøren skal i kommuner uden brandkommission godkende brandhaners og vandreservoirers anbringelsessteder.

Justitsministeriets cirkulære nr. 80 af 7. april 1933 indskærpede vigtigheden af, at der foretoges oprensning af bestående branddamme m.v. og påbegyndtes anlæg af nye vandforsyningssteder. Det hedder i cirkulæret, at

der ved enhver tættere bebyggelse og ved særlig værdifulde bygninger eller særlig brandfarlige virksomheder inden for en radius af 200-250 m bør findes et egnet vandforsyningssted (branddam) med fornøden tilkørselsvej for motorsprøjter og med en egnet standplads for en sådan. Samtidig anmodedes politimestrene om at påse, om vandforsyningen var tilfredsstillende, samt om at rette henvendelse til sognerådene om at bringe forholdet i orden, såfremt det viste sig, at et vandsted ikke var tilstrækkeligt vedligeholdt. Justitsministeriets cirkulære nr. 104 af 6. juli 1953 udtalte, at betydningen af gode vandforsyningssteder ikke var aftaget med udbygningen af den store slukningshjælp i landkommunerne, men at den voksende pumpekapacitet tværtimod stillede øgede krav til vandforsyningen.

6. Alarmering.

Ifølge § 14 skal der for hver kommune findes en plan for alarmering af brandvæsenet. Planen udarbejdes af brandkommissionen, hvor en sådan findes, ellers af politimesteren.

I de automatiserede telefonområder kaldes samfundets hjælpetjenester over 0-0-0, således at opkald indgår til særlige alarmeringscentraler, hvoraf Storkøbenhavns findes på hovedbrandstationen i København, medens de øvrige centraler er placeret på døgnbemandede politistationer. Drejer det sig om brandalarm, alarmerer alarmeringscentralen først den store slukningshjælp, der derefter selv indkalder sit mandskab. Dernæst underretter politiet vedkommende brandinspektør, brandfoged eller brandassistent, der selv videregiver meldingen til den stedlige beredskabsstyrke. Alarmeringen af den store slukningshjælp sker pr. telefon eller ved hjælp af radioalarmering, sirene eller klokkeeringsanlæg, som evt. igangsættes direkte fra alarmeringscentralen.

Ved manuelt betjente telefoncentraler vil alarmeringen som hidtil blive foretaget af telefoncentralernes personale efter den såkaldte Store Heddinge ordning.

7. Tvangsmidler.

Hvis en kommune ikke anskaffer og tilbørlig vedligeholder det nødvendige brandmateriel eller ikke ansætter det fornødne brandmandskab, eller såfremt den ikke sørger for fornøden vandforsyning eller alarmeringsordning, kan spørgsmålet herom efter brandlovens § 15 indbringes for justitsministeren, der for kommunens regning kan lade de foreliggende mangler afhjælpe.

Kapitel IV. Slukningsoverenskomster.

Som ovenfor omtalt er det i brandlovens § 6 bestemt, at justitsministeren helt eller delvis kan fritage en kommune for opretholdelse af udrykningskorps, såfremt kommunen ved aftale med et kommunalt eller privat brandvæsen eller med civilforsvarsstyrelsen tilvejebringer en forsvarlig ordning af rednings- og slukningsarbejdet ved ildebrande i kommunen.

Som det fremgår af bestemmelsen, er det justitsministeriet, der skal godkende aftalen og fritage kommunen for at have eget brandvæsen. Godkendelsen sker naturligvis i nøje kontakt med de lokale myndigheder, og justitsministeriet indhenter, inden der tages stilling til sagen, erklæringer fra politimesteren (eller brandkommissionen) og distriktsbrandinspektøren. Endvidere vil særlige problemer blive drøftet i brandrådet. De foran omtalte normer anvendes ved godkendelse af slukningsoverenskomster.

Justitsministeriet har i øvrigt godkendt overenskomstformularer vedrørende aftaler med De danske Redningskorps, med kommunale brandvæsener og med de sønderjyske frivillige brandværn.

Justitsministeriet tilstræber ved godkendelse af overenskomster, at der højst må være 15 km køreafstand fra kontraktbrandvæsenets hjemsted til yderste punkt i brandslukningsområdet. Endvidere vil justitsministeriet, hvis der i lang afstand fra brandvæsenets hjemsted ligger en større bebyggelse med f.eks. brandfarlige virksomheder, kræve, at der på dette sted oprettes et større brandberedskab, end det normalt er tilfældet. Man vil her ofte kræve brandvagt med et let motoriseret brandslukningsmateriel og en vis mandskabsstyrke.

Overenskomsterne godkendes normalt for 5 år.

Kapitel V. Forholdene på brandstedet.

Reglerne om foranstaltninger i anledning af ildebrande findes i brandlovens kapitel 3, §§ 19-26.

1. Kommandoen.

I kommuner med brandkommission har brandinspektøren eller i dennes fravær vicebrandinspektøren kommandoen på brandstedet under sluknings- og redningsarbejdet, jfr. § 22, stk. 1. Dette gælder, selv om der foreligger overenskomst med et kommunalt brandvæsen eller et entreprisebrandvæsen, og loven giver ingen mulighed for, at brandinspektøren kan afgive kommandoen til slukningstogets leder.

I kommuner uden brandkommission har brandinspektøren eller i dennes fravær vicebrandinspektøren kommandoen, såfremt kommunen har eget udrykningskorps. I andre kommuner tilkommer kommandoen lederen af udrykningskorpsen, med mindre den i henhold til brandvedtægten er tillagt brandinspektøren eller vicebrandinspektøren.

Reglerne i § 22 om kommandoen gælder, uanset om der måtte blive tilkaldt assistance. Den kommanderende på brandstedet har også kommandoen over de assisterende brandvæsener. Kommandoforholdet bliver heller ikke ændret, dersom brandkommissionsformand, brandkommissionsmedlemmer, politimesteren, distriktsbrandinspektøren, brandrådsmedlemmer eller justitsministeriets embedsmænd måtte komme til stede på brandstedet.

Justitsministeriet har i et enkelt tilfælde tilladt ansættelse af 2 brandinspektører i samme kommune. Justitsministeriet har dog forudsat, at der var truffet en meget klar afgørelse af, hvem der havde kommandoen på brandstedet, såfremt de begge mødte frem.

I et par specielle relationer findes der i loven modifikationer af den klare regel i § 22. Dette gælder således i § 24 med hensyn til tilkaldelse af assistance. Beføjelsen hertil tilkommer i første række den kommanderende på brandstedet. Har brandinspektøren ikke kommandoen, kan brandinspektøren uden at forhandle med den kommanderende tilkalde assistance. Er politimesteren til stede på brandstedet, kan han efter forhandling med den kommanderende og brandinspektøren ligeledes tilkalde assistance. Beføjelsen tilkommer kun politimesteren eller i hans sted en politifuldmægtig, derimod ikke andre politifolk, der måtte være til stede, og politimesterens afgørelse er ikke afhængig af de råd, han får fra den kommanderende og brandinspektøren.

Endelig findes der i § 21, stk. 2, den regel, at den kommanderende på brandstedet skal indhente politimesterens tilladelse, dersom han for at standse ildens udbredelse finder det nødvendigt at nedrive bygninger eller fjerne beplantninger. Reglen omhandler kun foranstaltninger til begrænsning af ildens udbredelse, ikke de nedrivninger, som måtte være nødvendige i selve de brændende bygninger.

2. Privat bistand.

Selv om hovedindsatsen på brandstedet udføres af brandmandskabet, det være sig faste brandmænd, honorarlønnede brandmænd, lokalt hjælpemandskab eller stedlig beredskabsstyrke, kan det dog være nødvendigt at anmode private om bistand.

I § 19 bestemmes, at enhver, der opdager ildebrand eller omstændigheder, som viser, at der er overhængende fare for ildebrand, straks skal underrette dem, der er udsat for fare, alarmere brandvæsenet og søge at dæmpe ilden eller afværge faren.

I § 20, stk. 1, har enhver pligt til ved ildebrand at yde den hjælp, han formår.

Den kommanderende på brandstedet kan efter § 20, stk. 2, beordre enhver, der er til stede ved ildebrand, til at deltage i rednings- og slukningsarbejdet. De private skal efterkomme de ham givne ordrer og må ikke uden tilladelse forlade den anviste post. Den kommanderende kan endvidere kræve private håndkraftsprøjter, stiger, slanger, beholdere og lignende, transportmidler af enhver art samt traktorer og andre arbejdsredskaber stillet til rådighed for sluknings- og redningsarbejdet tillige med fornødent betjeningsmandskab.

De nævnte regler gælder kun de egentlige slukningsarbejder, og man kan derfor ikke beordre private til at deltage i den såkaldte efterslukning.

De private, der i henhold til de nævnte regler deltager i rednings- og slukningsarbejdet eller stiller redskaber m.v. til rådighed, får ingen betaling for de første 24 timer. For bistand ud over 24 timer har man krav på erstatning af kommunen for tabt arbejdsfortjeneste og for afsavn af materiel. Endvidere har man ret til erstatning for den skade, materiellet har lidt under branden.

Med hensyn til personer, der deltager i arbejdet på brandstedet, bemærkes, at disse er omfattet af ulykkesforsikringsloven og derfor, såfremt de kommer til skade, forsikret i henhold til denne lov. Skade på tøj m.v. vil

ikke være omfattet af nogen forsikring, med mindre den pågældende selv har en forsikring, der dækker sådan skade. I praksis har kommunerne i flere tilfælde ydet en godtgørelse til skadelidte tilfældige hjælpere på et brandsted.

Problemerne i forbindelse med disse erstatningsregler er noget uklare, og det kan således nævnes, at det er tvivlsomt, om man har pligt til at stille arbejdsredskaber m.v. til rådighed ved brandslukning uden for egen kommune, og om man ved sådan bistand har krav på godtgørelse også for de første 24 timer. Spørgsmålene henhører naturligvis i sidste instans under domstolene, men der har, så vidt vides, ikke været retssager om problemerne.

3. Nedbrydning m.v.

Brandvæsenet har i medfør af § 21 ved ildebrande ret til, i det omfang det er nødvendigt, at skaffe sig adgang til privat grund, om fornødent ved gennembrydninger og bortskaffelser af hindringer. Hvis man ønsker at nedrive bygninger eller at fjerne beplantninger for at standse ildens udbredelse, kan dette også lade sig gøre, idet man dog, hvis politimesteren eller en politifuldmægtig er til stede, skal indhente hans tilladelse. Man er endvidere berettiget til at benytte det vand, der findes i brønde, vandledninger og andre vandsteder.

4. Færdselsregulering.

Om færdselsregulering findes der bestemmelser i brandlovens § 23.

Situationen er den, at brandvæsenet, indtil politiet kommer til stede, i det omfang det er muligt under hensyn til, at brandvæsenets primære opgave er brandslukning, har pligt til at sørge for de fornødne afspærringer. Problemet fremkommer navnlig i forbindelse med slangens udlægning over offentlige veje.

Når politiet kommer til stede, påhviler det efter § 23 dette i fornødent omfang at foretage afspærring, sørge for ordenens opretholdelse og træffe alle de for den offentlige sikkerhed nødvendige foranstaltninger.

I følge justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 20. december 1966 bør brandkøretøjerne medføre afmærkningsmateriel.

5. Assistance.

Vedrørende kompetencen til at tilkalde assistance henvises til bestemmelsen i § 24 og til, hvad der er anført foran vedrørende kommandoen på brandstedet.

Assistancen må rekvireres fra det nærmeste brandvæsen, uanset om dette brandvæsen er kommunalt eller et entreprisebrandvæsen, og uanset om man har overenskomst om gensidig bistand med dette brandvæsen eller ej.

Er der tale om brande af større omfang, kan - foruden assistance fra andre brandvæsener - tilkaldes hjælp fra den nærmeste af civilforsvarskorpsets udrykningsenheder.

Foreligger der ikke en overenskomst om gensidig bistand, opstår der i forbindelse med assistancen nogle vederlagsspørgsmål. Problemerne er afgjort i § 24, stk. 3, hvorefter direkte udgifter, herunder skader på sprøjter og andre brandredskaber, godtgøres af den kommune, til hvilken assistancen er forlangt.

Opstår der under kørselen fra brandvæsenets hjemsted til brandstedet og retur skader, skal disse ikke betales af den tilkaldende kommune.

6. Dækning hos brandlidte.

Det kan generelt fastslås, at brandvæsenet ikke har nogen mulighed for at få sine udgifter ved brandslukning dækket hos brandlidte. Dette gælder uanset om brandlidte selv har fremkaldt branden, og selv om han har handlet groft uforsvarligt.

Dette følger af bestemmelsen i lovens § 1, hvorefter man har pligt til at rykke ud til enhver brand inden for kommunens område og iværksætte et effektivt rednings- og slukningsarbejde. Kun i det omfang brandvæsenets arbejde går ud over pligterne med hensyn til brandslukning, kan der opstå spørgsmål om betaling hos brandlidte. Hvis brandlidte kræver slukningsarbejdet tilrettelagt på en særlig måde, eller branden medfører, at der skal udføres kraftige eller omfattende foranstaltninger, der ikke står i direkte forbindelse med brandslukning, kan der blive tale om, at den private, i hvis interesse brandslukningsarbejdet udføres, selv må bære omkostninger herved.

Spørgsmålet er særligt fremme ved skibsbrande og brande i kullagre samt ved tilfælde, hvor man vil benytte særlige kostbare slukningsmidler.

7. Erstatning for tilskadekomst.

Som ovenfor anført er personer, der deltager i slukningsarbejdet, omfattet af ulykkesforsikringsloven. Dette gælder, hvad enten der er tale om private, der i medfør af § 20 deltager i slukningsarbejdet, eller om brandmænd, hvad enten de er fastansatte, honorarlønnede eller virker i kraft af borgerligt ombud.

I henhold til denne lov kan man foruden ydelser til sygebehandling m.v. få dagpenge, invaliditetserstatning, erstatning til efterladte og begravelseshjælp. Dagpenge ydes, hvis erhvervsevnen forringes, hvilket den vil være, så længe den tilskadekomne ikke er i stand til at genoptage sit arbejde i væsentligt samme omfang som tidligere. Dagpengene udgør $\frac{3}{4}$ af den tilskadekomnes dagløn - beregnet efter ret indviklede regler og således, at der er fastsat et bestemt maksimum. Invaliditetserstatning ydes i form af en årlig rente, hvis den ikke kan kapitaliseres, og løber så længe den pågældendes erhvervsevne er forringet med 5 % eller derover. Renten udgør ved fuldstændig tab af erhvervsevne $\frac{2}{3}$ af den tilskadekomnes årsløn. Også her er der et maksimum.

8. Mose- og skovbrande, skibsbrande m.v.

Ved brande i skove, på heder og i moser kan ilden tage et sådant omfang, at slukningsarbejdet strækker sig over et længere tidsrum, således at det bliver nødvendigt at tilkalde omfattende assistance. Særligt for skov-, hede- og mosebrande finder man i øvrigt det forhold, at bekæmpelsen kun i ringere omfang sker ved almindelige slukningsmidler, men først og fremmest ved indsats af mandskab i meget betydeligt antal til at hugge eller pløje brandbælter og til at bekæmpe ilden med skovle og andre håndredskaber. Udgifterne ved et sådant slukningsarbejde kan løbe op til meget betydelige beløb. Slukningsarbejdet vil imidlertid i almindelighed ikke være af en sådan karakter, at man kan kræve omkostningerne godtgjort hos brandlidte.

Ved brande i kulbunker og lignende må brandvæsenet forlange, at mandskab til lempning af kulbunkerne og til andet opryddningsarbejde, der er nødvendigt for slukningsarbejdets gennemførelse, stilles til rådighed af brandlidte eller på hans bekostning.

For så vidt angår slukning af brande om bord på skibe, der ligger i havn, har brandvæsenet normalt pligt til at udføre slukningsarbejdet uden vederlag.

9. Militære anlæg.

Kommunernes forpligtelse til brandslukning omfatter også de militære områder, der måtte være beliggende inden for kommunen. Justitsministeriet har i 1957 udtalt, at der ikke er hjemmel for at fritage en kommune for slukningsforpligtelsen. Selv om forsvaret er i besiddelse af et vist brandberedskab, må de civile brandvæsener derfor være forberedt på at skulle deltage i brandslukning på de militære områder. Det vil derfor være rimeligt, at brandin-

spektøren forhandler med de militære myndigheder med henblik på tilvejebringelse af de fornødne planer og den nødvendige koordinering. Muligvis må man på grund af det militære sikkerhedssystem tilvejebringe en ordning, hvorefter planerne kun stilles til rådighed i tilfælde af brand, f.eks. således, at planer altid beror ved indkørslen til de militære områder.

For så vidt angår kommandoforholdene bemærkes, at i tilfælde af alarmering af det civile brandvæsen har den, der har kommandoen over brandvæsenet, også kommandoen ved brandslukning inden for de militære anlæg, jfr. brandlovens § 22. Det bemærkes, at forsvarsministeriet ikke har pligt til at yde tilskud til de civile brandvæsener, såfremt kommunen ikke som følge af forpligtelsen til at slukke på militære områder har udvidet beredskabet.

Kapitel VI. Brandforsikringsselskabernes tilskuds- og refusionsordning.

En del af de udgifter, kommunerne har til brandslukning, kan kommunen få refunderet fra brandforsikringsselskaberne. Ydelserne består dels i tilskud til materielanskaffelse dels i refusion af afholdte udgifter ved brandslukning.

Vedrørende tilskuds- og refusionsordningen på landet kan henvises til en aftale, der i 1950 er indgået mellem brandforsikringsselskaberne og de kommunale organisationer.

For så vidt angår købstæderne er der ikke truffet nogen egentlig aftale, men der er fast praksis for, at der ydes tilskud til materielanskaffelse gennem en ordning, der administreres af Købstædernes almindelige Brandforsikring. Man plejer at indhente en udtalelse fra brandrådet, inden afgørelsen træffes.

Efterfølgende refusion af udgifter til brandslukning ydes ikke i købstæderne og ydes ej heller på landet, hvis der er givet tilskud til materielanskaffelse. Forudsætningen for at få sådan refusion er, at man er anerkendt af brandslukningsudvalget.

Endvidere må man gå frem efter de af brandslukningsudvalget udsendte vejledninger af juli 1951. Refusion yder efter en fast skala og normalt med $\frac{2}{3}$ af de afholdte udgifter. Den ene halvdel af refusionen ydes af bygningsbrandforsikringsselskabet den anden af den interesserede løsørebrandforsikring. Forudsætningen for refusion er altså, at der i hvert fald er ét bygningsbrandforsikringsselskab og ét løsøreselskab, der som forsikrer er interesseret i branden. Er indboet ikke forsikret, får man kun halv refusion. Ved brande i biler er der normalt kun en automobilforsikring, og det er sjældent, at den omfatter brand. Brande i hede, moser, plantager og lignende er normalt ikke omfattet af en forsikring. Kan man sige, at en eller flere ejendomme har været truet, kan man få nogen refusion, men det afhænger af forholdene i det enkelte tilfælde. Ved timetallet kan man kun medregne det til selve udrykningen anvendte timer, ikke den tid, der er medgået til rengøring, pakning og lignende.

Kapitel VII. Brandvedtægter.

I brandlovens § 3 bestemmes, at der for hver kommune skal udfærdiges en brandvedtægt, der affattes af kommunalbestyrelsen med tilslutning fra distriktsbrandinspektøren, og i kommuner uden brandkommission tillige fra politimesteren. Vedtægten skal indeholde nærmere regler om:

- a. brandvæsenets ordning.
- b. oprettelse af brandkredse i kommunen eller en del af denne.
- c. det brandmateriel, der skal forefindes og vedligeholdes for kommunens regning.
- d. det brandmateriel, som grundejerne skal anskaffe og vedligeholde.
- e. vandforsyning.
- f. brandalarmering.